

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo životního prostředí, odbor výkonu státní správy VIII, se sídlem Krapkova 3, 779 00 Olomouc (dále jen „ministerstvo“), jako nadřízený orgán příslušný podle § 178 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“), dle § 16 odst. 2 písm. d) zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 31. 1. 2022 (dále „ZoEkÚ“) a ve smyslu § 89 odst. 1 správního řádu **rozhodlo** o odvolání ze dne 22. 12. 2021 Okrašlovacího spolku čelákovického, náměstí 5. května 2055, 250 88 Čelákovice, IČ: 02206820, který je na základě plné moci ze dne 8. 8. 2021 zastupován RNDr. Martinem Mokrejšem, Ph.D. [redacted] (dále „OSČ“), vůči rozhodnutí č.j. ČIŽP/48/2021/6436 ze dne 6. 12. 2021 České inspekce životního prostředí, OI Olomouc, se sídlem Tovární 1059/41, 779 00 Olomouc (dále též „ČIŽP“), kterým byla zamítnuta žádost OSČ ze dne 29. 10. 2021 [viz položku spisu č. 10] a 26. 11. 2021 (datována dnem 25. 11. 2021) [viz položku spisu č. 16] o návrzích předběžných opatření v rámci řízení o odstranění možné ekologické újmy ve Velkém Vrbně – malá vodní nádrž Velké Vrbno (dále „MVN VV“) vedeného pod sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021 (oznámeno pod č.j. ČIŽP/48/2021/3915 ze dne 21. 7. 2021, zveřejněno na portálu veřejné správy dne 23. 7. 2021– viz <https://portal.gov.cz/zverejnene-informace/95226>) při uplatnění postupu dle § 89 odst. 2 správního řádu **takto**:

Odvoláním napadené **rozhodnutí** České inspekce životního prostředí, OI Olomouc, se sídlem Tovární 1059/41, 779 00 Olomouc **č.j. ČIŽP/48/2021/6436 ze dne 6. 12. 2021, se** podle § 90 odst. 1 písm. a) správního řádu bez dalšího **ruší**.

O d ů v o d n ě n í

Ministerstvu bylo přípisem č.j. ČIŽP/48/2022/461 ze dne 26. 1. 2022 doručeno od ČIŽP odvolání proti rozhodnutí č.j. ČIŽP/48/2021/6436 ze dne 6. 12. 2021, včetně příslušného správního spisu, jak shora uvedeno.

Jak ministerstvo zjistilo z předloženého spisového materiálu, jedná se o přípustné a včasné odvolání (rozhodnutí bylo doručeno do datové schránky zplnomocněného zástupce OSČ jako účastníka shora uvedeného správního řízení dne 7. 12. 2021, stanovená lhůta pro odvolání byla 15 dnů, odvolání podáno do datové schránky ČIŽP patnáctý den po doručení rozhodnutí, tj. dne 22. 12. 2021) a poté přezkoumalo napadené rozhodnutí ve smyslu ust. § 89 odst. 2 správního řádu. Ze spisu vyplynuly následující právní a skutkové okolnosti:

Prostřednictvím usnesení Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, se sídlem Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov č.j. SR/0060/US/2021-2 ze dne 21. 5. 2021 obdržela ČIŽP téhož dne přípis „Věc: Podnět k provedení kontroly a zajištění nápravy ekologické

škody dle zák.č. 167/2008 Sb." datovaný dnem 11. 5. 2021 (dále jen „Žádost“), který byl podle svého obsahu vyhodnocen jako žádost OSČ podle ust. § 8 odst. 1 písm. a) ZoEkÚ k zahájení řízení o uložení nápravných opatření ve věci odstranění následků možné ekologické újmy. Dnem doručení Žádosti (tj. 21. 5. 2021) k příslušnému orgánu ochrany přírody tedy bylo zahájeno správní řízení v této věci, což bylo OSČ oznámeno pod č.j. ČIŽP/48/2021/3915 datovaným dnem 21. 7. 2021 (doručeno dne 22. 7. 2021). V mezidobí OSČ zaslal ČIŽP podnět podle § 8 ZoEkÚ datovaný dnem 8. 6. 2021 (doručen dne 9. 6. 2021), který byl dále doplněn přípisem ze dne 11. 7. 2021 a později pak přípisy ze dne 29. 10. 2021 a 25. 11. 2021 [položky spisu 2, 4, 10 a 16].

ČIŽP tedy oznámila zahájení správního řízení o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření, jako k tomu příslušný orgán [viz § 16 odst. 1 písm. b) ZoEkÚ] na základě Žádosti OSČ jí doručené dne 21. 5. 2021, přičemž oznámení o tom č.j. ČIŽP/48/2021/3915 ze dne 21. 7. 2021 bylo zveřejněno na portálu veřejné zprávy dne 23. 7. 2021 [viz § 8 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) a odst. 5) ZoEkÚ]. Jak ministerstvo ověřilo v tomto smyslu došlo k naplnění zákonných předpokladů či požadavků pro další vedení řízení.

V rámci takto zahájeného správního řízení uplatnil OSČ mj. podání datované dnem 29. 10. 2021 „Věc: Návrh do řízení o odstranění ekologické újmy ve Velkém Vrbně dle zák. č. 167/2008 Sb. (cit.):

„Ekologická újma vznikla na chráněných druzích volně žijících živočichů (viz § 2 písm. a) bod 1 zákona 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a její nápravě, dále jen „ZEU“) a jejich přírodních stanovištích (viz § 2 písm. c) bod 1 ZEU).

Navrhujeme postup při provádění primární nápravy ve smyslu Přílohy 4 bodu 1 odst. a) ZEU. Navrhujeme také vyrovnávací nápravu ve smyslu Přílohy 4 bodu 1 odst. c) ZEU, na lokalitách, ze kterých budou odebíráni jedinci jasoně dymnivkového a dále v okolí zničeného biotopu za účelem tvorby vhodnějších biotopů v okolí a odstranění migračních bariér. Primární náprava bude dlouhodobý proces a do doby nástupu jejích funkcí motýlí na lokalitě jinak vyhynou. Je proto nezbytné započít i s doplňkovými opatřeními, která umožní, aby zbylí jedinci lokální populace mohli v blízkém okolí hledat nová, přechodná přírodní stanoviště (biotopy) pro vývoj svého potomstva. Ty v širším, byť stále blízkém okolí, nádrže aktuálně nejsou, ale mohly by vzniknout. Součástí navrhovaných opatření jsou i obsáhlé terénní průzkumy a průběžné vyhodnocování získaných poznatků. Přesto je však možné a především nezbytné, provést potřebná základní opatření co nejdříve, před rašením dymnivky po zimě 2021/2022.

1. Jasoň dymnivkový

Pokusili jsme se analyzovat informace, které máme o lokalitě k dispozici a uvádíme je společně i s informacemi o biologii jasoně dymnivkového získanými zejména od dr. Jiřího Beneše z Entomologického ústavu, Biologického centra AV ČR, v. v. i. (dále jen ENTÚ), který ve Velkém Vrbně v minulosti s dalšími osobami populaci jasonů monitoroval. Rámcový nástin situace a řešení Na lokalitě dle ENTÚ bývalo asi 100-200 dospělců jasoně dymnivkového (viz § 2 písm. o) ZEU a ve smyslu Přílohy 3 bodu 5 ZEU) a šlo tedy o spíše menší kolonii jedinců v rámci větší metapopulace v širší oblasti. Kolonie se po provedeném zásahu nedokáže sama vrátit do původního stavu, je téměř vyhubena a i kdyby několik let přežívala, vyhyne kvůli vnitro-příbuzenskému křížení a následné genetické erozi kvůli nahromadění nevýhodných recesivních alel. Z lokality bylo zemními pracemi odstraněno několik desítek tisíc rostlin dymnivky bobovité, i s odhadem 1000 až 1500 housenek jasoně dymnivkového. Pro dílčí kolonii čítající asi 200 dospělců se tedy jednalo o obvyklou

početnost, tj. o minimální početnost určenou k střednědobé reprodukci druhu. Poslední drobný svah se zbytkem populace dymnivek bobovitých byl v roce 2020 zčásti vybagrován, v roce 2021 pokračovaly zemní práce zasahující do této zbylé plochy. Torzo populace dymnivek je nyní obklíčeno rozsáhlými hromadami vytěžené horniny a vegetace prostým a přes sezonu prašným prostředím. Plochu motýli dle našich průzkumů nenacházejí, neboť okolní prostředí staveniště působí jako bariéra jejich pohybu. Lze zkonstatovat, že plochu opustili. Z biologie druhu není nic známo o tom, že by samice kladly vajíčka na silně zaprášené povrchy (zde a i v těsné blízkosti provizorní cesty uvnitř staveniště). Samice kladou vajíčka na části rostlin, na silně zaprášených površích vajíčka nebudou ulpívat a samice si takové plochy ke kladení nevybírají. Více o chování samic při výběru míst ke kladení uvádíme dále v textu. Početnost zbylé populace dymnivek lze zhruba vypočítat pomocí GIS nástroje po zaměření zbylé plochy a průniku s bodově zaměřenými dymnivkami z dubna 2020 (před částečným vybagrováním). Domníváme se, že populace dymnivek čítá nejspíš jen vyšší desítky rostlin, neuživí ani 100 housenek, z nichž by se mohlo vylíhnout okolo 5 dospělců. Za předpokladu, že jsou samice vůči samcům v poměru 1:3, to znamená, že se může vylíhnout asi 1 samice a 3 samci. Populace byla ve své podstatě vyhubena již nyní. Několik přeživších jedinců se podařilo v roce 2021 ještě v okolí nalézt. Ne však v místech, kde je torzo této populace dymnivek. Z nálezů během jednoho dne v minulosti a v roce 2021 je možné též dovozovat, že došlo k likvidaci až na jednotky procent původní populace (viz soupis nálezů dále v textu).

Jasoni obecně přežívají ve svých dílčích populacích jen díky tomu, že mají v nabídce vícero dostatečně blízkých lokalit, mezi kterými se mohou přesouvat (do 2-3 km). Populace na lokalitách vzdálené od sebe 10 km byly shledány jako od sebe vzájemně izolované (viz práce Descimon a Napolitano, 1993; Napolitano a Descimon, 1994; Meglécz et al., 1997b; Meglécz et al., 1998; Konvička a Kuras, 1999 citované v práci Konvička et al., 2001).

Obecně se doporučuje, aby světliny v místech s metapopulacemi jasonů nebyly od sebe vzdáleny více než 200 - 500 m, bylo jich minimálně 5 a aby byly navzájem propojeny migračními koridory, viz práce Bergman (1999), Warren (1987b), Greatorex-Davis et al. (1993), Thomas a Hanski (1997) citované v práci Konvičky a Kurase (1999), též závěry v práci Pecsénye et al. (2016).

Nápravu poškozené kolonie pomocí přenosu jedinců je možné pouze odběrem dospělých jedinců ze zdrojových lokalit z okolí Starého Města pod Králickým Sněžníkem, resp. severního povodí Moravy a jejích přítoků. Přenášeno by mělo být, pokud to v daném roce početnost zdrojové populace umožní, do celkového počtu 10 samic a asi 3-4 samci jasoně dymnivkového (Vlašánek et al., 2017) z více dílčích kolonií. Cílová lokalita ve Velkém Vrbně musí poskytovat dostatek dymnivek jako živné rostliny a v jejich těsné blízkosti i zdroje nektaru a míst k odpočinku dospělců. S výhodou je možné přenášet již spárené samice se *sphragis* a přenášet adekvátně méně samců. Případně lze přenášet částečně vykladené samice. Vesměš jde o geneticky příbuzné jedince fungující v metapopulaci a tento postup je v souladu s biologií tohoto druhu, který je raně sukcesní, s výskyty v časově a prostorově dynamické lesní mozaice."...

Text dále pokračuje podrobným popisem bionomie jasoně dymnivkového.

... „V souhrnu jsou níže navrhovaná podpůrná opatření nezbytná pro zachování životaschopnosti zdecimované kolonie, která by mohla bez provedení hospodaření zcela vyhynout. Vzhledem k tomu, že na lokalitě bylo v roce 2021 zpozorováno jen několik dospělců, je nezbytné s opatřeními započít na jaře 2022 a v červnu 2022. Nejedná se tedy naštěstí o repatriaci jedinců tohoto druhu.

Prvotním úkolem je řádně zaevidovat stav a početnost zdrojových dílčích populací, stav jejich biotopů a s dostatečným předstihem, ale i průběžně a následně, podpořit cílenými opatřeními jejich početnost přinejmenším v takovém rozsahu, aby z těchto drobných populací bylo možné vůbec nějaké dospělce odebírat a aby se populace mohla i po odběrech perspektivně rozvíjet."...

Dále je uváděn výčet nálezů jasoně dymnivkového z let 2012-2021, odborná literatura, ze které bylo podkladově vycházeno, včetně preferovaných druhů dymnivek (bobovitá, nízká, plná a dutá) v jednotlivých oblastech jeho výskytu v rámci ČR.

... „Z praktického hlediska se však domníváme, že je vhodné v rámci nápravných opatření nabídnout motýlům oba druhy dymnivek (d. bobovitou i dutou) a i prakticky, je větší šance že některé z rostlin převážených z jiných lokalit se spíše ujmou. Aktivní podpora všech stávajících kolonií jasoňů v okolí (žádná není územně chráněná) je nezbytná, tedy šetrné vyřezávání hustých a údržba širokých lesních lemů s periodickým vyřezáváním v místě výskytu dymnivek (včetně prořezávek podél lesních cest a pod elektrovody), řádná seč přilehlých květnatých luk až po době letu dospělců (ideálně pásová seč, 2x ročně s odklizením biomasy). Vyřezanou biomasu z lesů a jejich lemů je nutné umístit do míst, kde nejsou dymnivky a zlikvidovat takovým způsobem, aby nedošlo k rozšíření nevhodných druhů rostlin do míst na úkor dymnivek (viz Standardy péče o krajinu SPPK 02 004, AOPK ČR, 2017). V literatuře včetně zahradnických webových stránek jsme dohledali aspoň pár případů, kdy docházelo k přesazování a výsevu dymnivek dutých a bobovitých a konkrétní postupy. Přesazují se do hloubky 6-8 cm, do stínu a polostínu do půd bohatých na humus². Semena rychle ztrácejí klíčivost a vysévají se co nejdříve po sběru (nesmí přeschnout, nejépe do jednoho měsíce po sběru). Rostliny kvetou po 2 - 4 letech po výsevu. Hlízy se přesazují po odplození. Hustota výsadby se uvádí 25-30 ks na m² ³. Křesadlová a kol. (2019) uvádí doporučenou hustotu výsadby dymnivky duté 50 rostlin na m².

V roce 1987 bylo přesazeno 670 ks dymnivky bobovité včetně dalších ohrožených rostlin před zaplavením jejich původního biotopu mezi Hněvkovicemi a Hlubokou nad Vltavou pro zásobování jaderné elektrárny Temelín vodou. Práce prováděly studentky gymnázia (Bladová, Došková a Svobodová, 1988) a projekt připravil v roce 1985 prom. biol. Josef Albrecht, ale výsledky tohoto experimentu nám nejsou známy.

Ehlers a Olesen (2004) zjistili, že dymnivky bobovité kvetou nejdříve po 3 letech vzrůstu a nejvyšší plochu listů a počet květů dosahují až po 11 letech věku a to se již s narůstajícím věkem dále nemění. Ve svých dřívějších pracích zjistili, že se dymnivky vegetativně prakticky nemnoží a hlavním mechanismem množení je klíčení semen rozšiřovaných mravenci. V jednom plodu bývá 7 až 10 semen.

Vopátková (2013) na lokalitě Karlův Hrádek na ploše 3018 m² monitorovala v sezóně 2012 výskyt v roce 1987 přesazených dymnivek a shledala hustotu 30 ks na m² na ploše 15 x 20 m a tedy asi 9 000 ks rostlin na ploše 300 m²"...

K tomu jsou uváděny bibliografické odkazy na příslušnou literaturu. K navazujícím kapitolám jsou pod čarou uvedeny příslušné odkazy – viz indexy ⁴⁻⁶.

*... „4. Návrh opatření pro záchranu místní populace jasoňů dymnivkových ve Velkém Vrbně
Obecně je péče o plochy s výskytem jasoňů dymnivkových snadná, pokud nedošlo ke zcela nevhodným a ničivým zásahům v minulosti. Péče o jiné druhy motýlů na pokraji vyhynutí je mnohem obtížnější. V následujících bodech uvedeme návrh komplexních nápravných opatření, včetně výsadby a výsevu dymnivek, a dalších již výše naznačených opatření na zdrojových lokalitách i na lokalitě cílové.*

4.1 Nezbytný monitoring lokalit

Pro vyhodnocení prováděných opatření budou nezbytné pravidelné a dostatečně časté průzkumy po celé období a provádění nápravných opatření, včetně sčítání počtu jedinců na všech k možnému odběru uvažovaných lokalitách a samozřejmě i vyhodnocování stavu populace v údolí ve Velkém Vrbně. Za minimální počet sčítání na každé jednotlivé lokalitě považujeme 5 průzkumných návštěv v odstupu alespoň 2 dny od sebe. Na lokalitě ve Velkém Vrbně vzhledem ke značným výškovým rozdílům, kde se dospělci doloženě vyskytují a obtížnému/nemožnému odhadu počátku doby líhnutí, považujeme za nezbytných 7 návštěv lokality za účelem sčítání v každém roce. Například v práci Konvička et al. (2001) byly průzkumy prováděny celodenní od 9 do 18 h na jedné lokalitě s délkou trasy 800 m v průběhu května. Jako účastníci řízení doplňujeme své návrhy následovně.

I.

Navrhujeme, aby bylo zahájeno řízení o odstranění ekologické újmy dle zákona č. 167/2008 sb., také s původním stavebníkem JUDr. Dalimilem Mikou, LL.M, nar. 19. 11. 1973, bytem Nová Seninka 79, 788 32 Staré Město (viz § 2 písmena h) a i) ZEU). Alternativně, aby bylo/a stávající řízení za součinnosti Policie ČR rozšířeno/a o tohoto účastníka, případně o další osoby, v současnosti v postavení neznámého pachatele. Újma vznikla v souvislosti s nepovolenou a ze zákona nepovolitelnou realizací záměru vzdouvání a akumulace povrchových vod, tj. činností uvedené v § 4 odst. 2 písm. a) ZEU, resp. příloze 1 v bodě 8 tohoto zákona.

Z jiného vyjádření ČIŽP ze dne 21. 6. 2021, č.j. ČIŽP/48/2021/3147 jsme vyrozuměli, že je řízení vedeno s právnickou osobou Horský areál Paprsek, s. r. o., IČ 085 44 191, Kladská 171, 788 32 Staré Město, a je vedeno dle § 66 odst. 1 ZOPK, na dosud stavební činnosti nezasažených částech pozemků a okrajích ploch zasažených provedenými výkopy s parcelními čísly 494/5, 503/3, 1102, 502/3, 502/2, 507/2 a 490/1 v katastrálním území Velké Vrbno, v rámci oploceného prostoru stavby „MVN Velké Vrbno - etapa I.". Škodlivá činnost je spatřována v zásahu do biotopu a přirozeného vývoje ZCHD rostlin bez vydané výjimky ze zákazů podle § 56 ZOPK. Na obrázcích 1 až 7 dokládáme přítomnost biotopů na předmětných plochách včetně javorových mezí jako původního ekotonu s dymnivkami bobovitými."...

Následují zmiňované obrázky 1 až 7 vždy s příslušným komentářem

... „II.

Navrhujeme nezbytná opatření ve prospěch druhu jasoň dymnivkový v místě stavby a přilehlém okolí Humusová vrstva zeminy byla dle našich pozorování umístěna původně na parc. 526/4, 526/2 a st. p. 157 v k.ú. Velké Vrbno. Později, zejména 3. a 4. 6. 2021, byla skrývka humusového půdního horizontu a travních drnů navezena a rozvrstvena na výsypky neúrodné horniny a kamení, zejména na parc. 526/17 a možná na severní okraj parc. 526/4 a 526/2. Dymnivky vyžadují na humus bohatou půdu. Vzhledem k riziku zaplevelení lokality není vhodné provádět rekultivaci pomocí úrodné půdy přivezené odjinud. Obecně požadujeme navrácení biotopu do původního stavu, tzn. nahrnutí vytěžené horniny zpět do údolí a provedení rekultivace zeminou, která byla umístěna na parc. 157, 526/2 a 526/4. Poněvadž úrodná půda z jiných míst dle našich pozorování ale ani dle například odvysílaného filmového materiálu České televize nebyla ukládána stranou (viz odkazy na video⁴ též v našem dopise ze dne 8. 6. 2021), bude třeba průběžně třídit místní horninu do tří jakostních kategorií (viz níže). Úrodná vrstva na obnovovaných biotopech by měla mít ve výsledku alespoň 10 cm v celé ploše, z důvodu kontroly průběhu a výsledku nápravných prací.

1. Bude odvezena hornina z ploch na částech parc. 502/2, 502/3, 503/3, 526/3, 526/17, 528/2, 528/3 a 522/2, 1102, 1104/1 dle zákresu.
2. Postupně odvážet neúrodnou půdu z deponie na parc. 526/17 a 526/2 a přitom průběžně třídit zeminu na 1) humusem obohacenou (tmavou), 2) minerální vrstvu (světlejší avšak bez kamení) a 3) matečnou horninu (hrubé kamenivo a balvany vylámané ze skály). Půdu nejvyšší jakosti ukládat na domnělou skládku humusové vrstvy na parc. 526/4, 526/2 a st. p. 157.
3. Méně úrodné frakce budou odváženy na mezideponie na již zemními pracemi zasažené plochy na parc. 503/3.
4. Humusová vrstva bude přemístěna na provizorní deponie pro pozdější rekultivaci co nejdříve tak, aby byly uvolněny plochy dřívějších podhorských trávníků se zasypanými jedinci ZCHD. Po snížení vrstvy stávající mnohametrové vrstvy navážky pod 0,5 m bude na plochách trávníků (nejspíš strojově, bagrem avšak pouze se širokou svahovkou) prováděna skrývka zbylého nasypaného materiálu takovým způsobem, aby na trávnících zbyla vrstva alespoň 10 cm. Zbýlý materiál nebude odstraněn strojově, ale bude odházen lopatami a následně odhrabán hráběmi tak, aby nedošlo k poškození drnů a proto v této závěrečné fázi nebude k transportu použito žádných motorových vozidel ale pouze ručně vedených stavebních koleček. Transport přes místa mimo tyto cenné, zasypané trávníky, je možné realizovat i s pomocí nákladních motorových vozidel.
5. Různé provizorní deponie mohou být vytvořeny na již vybagrované ploše a k tomu navrhuje parc. 503/3. Lze očekávat, že v průběhu postupu nápravných opatření budou provizorní deponie humusové a ohumusené minerální vrstvy (bez štěrku) třeba přemístěny i na jiné, další provizorní místo tak, aby případně neztěžovaly pohyb vozidel.
6. Plochy obnažených trávníků budou odhrabány od veškerého nasypaného materiálu a na závěr opakovaně opláchnuty proudem vody tak, aby byl veškerý nasypaný jemný materiál odplaven. Po oplachu bude zbylý štěrk ručně vyhrabán v období mrazu (tj. v období bez sněhu na plochách na počátku zimy a obdobně v době mrazu v závěru zimy, resp. počátku jara) a umístěn na deponie kameniva na jižním konci v údolí. Pojezdy a transport vyhrabaného materiálu na trávnících budou možné pouze pomocí ručně vedených stavebních koleček.
7. Ložiska, kde byla některá místa s drny již poničena, budou dosypána vytríděnou humusem obohacenou vrstvou půdy a urovňána hráběmi do původní roviny terénu.
8. Plochy na parcelách uvedených v bodě 1 nebudou zasypávány dodatečnou orníci v místech, kde (dosud) nedošlo ke stržení drnu. Již v následující sezóně by se zde mohla obnovit původní podhorská louka poskytující jasoňům obživu a na které rostly dymnivky bobovité. Uvedenými opatřeními bude umožněn jejich opětovný růst.
9. Zatravnění bude provedeno pomocí standardu AOPK ČR SPPK 02 001 Obnova travních společenstev s využitím regionálních směsí na parc. 523, 526/17, 528/3, 540/1, 540/2, 539/6, 539/35, 570/6. Zatravnění (a následné dosevy na posečených plochách) se budou opakovat alespoň ve třech po sobě jdoucích sezónách v druhé polovině července daného roku.
10. Při umísťování neúrodné horniny zpět do údolí na trvalé místo bude průběžně prováděno zhutnění.
11. Balvanitá frakce bude umístěna na parc. 494/6 nebo 494/5 a na závěr prací upravena jako val zabraňující případnému splavení uvolněné horniny do údolí, zamezující průsaku

zkalené vody ve srážkově bohatých obdobích a jarních měsících a jako případný protipovodňový val. Tvorba filtračního a ochranného valu je potřeba také kvůli zohlednění výskytu obou druhů vranek a mihule na vodních tocích po proudu. Při tvorbě valu bude použita i hlinitopísčité frakce v takovém množství, které bude splňovat tyto potřeby spolu s nezbytným zhutněním. Případné opětovné zatrubnění toku se bude řešit podle ČSN 75 2101 Ekologizace úprav vodních toků, květen, 2009. Viz též metodika https://eagri.cz/public/web/file/37038/25_zakryte_toky.pdf. Zatrubnění bude potřebné jen v koncové části ve formě propustku u penzionu Pod Paprskem (již existuje) a většinu plastového potrubí instalovaného nejdříve v roce 2018 (viz již námi dříve uváděné letecké snímky z podzimu 2018 z webu ČUZK) a nejspíše na jaře 2019, bude možné vyjmout. Řešení však bude třeba dopracovat v závislosti na navrhovaném ochranném valu a je možné, že zatrubnění bude začínat v místě tohoto valu. Tento val může být jen přechodný na jen tak dlouhé období než se zpět umístěná hornina znovu usadí a zpevní a než dojde k obnově vegetace na jejím povrchu. Poté by bylo možné vyjmout další část potrubí.

12. V místech na parc. 505, 503/1, 503/3, 507/2, 507/3, 522/2, 526/3, 526/17, 528/2 bude dle zákresu navržena na předem zhutněný podklad nejdříve minerální vrstva a poté humusovou vrstvu, v případě jejího zjevného nedostatku bude na minerální vrstvy nejdříve uložen humus z erozních splachů a humusová vrstva z Velkého Vrbna bude uložena nejsvrchněji.

13. Zavezenou plochu jámy bude nezbytně přikryt alespoň na většině plochy humusovou vrstvou půdy z místních zdrojů. Tato půda bude rozprostřena jako předposlední vrstva a převrstvena alespoň drobným množstvím místní půdy. Celkově tak bude obnovena úrodná půda ve vrstvě ca 10 cm.

14. Přípravené plochy budou osázeny dymnivkami bobovitými a dymnivkami dutými jako živnými rostlinami pro jasoně dymnivkového, přibližně 3 trsy na 4 m². Místa s vysazenými trsy a též místa výsevu budou označena kolíkem po dobu provádění nápravných opatření. V oblasti se vyskytují oba druhy a uvádí se, že housenky konzumují dymnivku dutou, d. bobovitou a d. plnou. Zjištění z Litovelského Pomoraví o absenci výskytu housenek jasoně dymnivkového na pravidelně zaplavovaných dymnivkách dutých nelze snadno extrapolovat na situaci ve Velkém Vrbně. Obnovované plochy nebudou nejspíše mnoho let zaplavovány, a tudíž nelze přesvědčivě zavrhnout úvahu, že housenkám tento druh dymnivek chutná méně, atp. Navíc z Německa je známa populace jasoňů závislá na dymnivce duté". Další druh dymnivky u nás nerostoucí *Corydalis capnoides* uvádí Bolotov et al., (2013). Proto se kloníme k výsadbě a výsevu obou druhů dymnivek, viz též zdůvodněm dále.

15. Trsy dymnivek budou získány z lokalit navržených níže v tomto textu, případně i z jiných, pokud v rámci řízení navrhne AOPK ČR jiné zdrojové lokality, na kterých se v posledních 30 letech jasoni dymnivkoví nevyskytovali. Pokud se na zdrojových lokalitách jasoni vyskytovali, bude v prvním roce nejdříve proveden průzkum zaměřený na dymnivky a na jasoně a teprve poté v případě absence jasoňů bude přistoupeno k možnému transferu rostlin, tedy až v pozdějších letech.

16. V podhorských oblastech severního povodí řeky Moravy jsou populace dymnivek velmi slabé a leckde chybí. Pro náhradní výsadbou v řádu tisíců natož desetitisíců rostlin dle stávajících znalostí evidovaných v botanických databázích a konzultovaných s místními botaniky Ing. D. Hlisenkovským, Mgr. MgA. R. Hédlem, Ph.D., Mgr. V. Taraškou, ale i entomology Ing. A. Pavlíčkem, Ph.D., Bc. D. Sobíkem a dr. J. Benešem, zřejmě nejsou v oblasti žádné dostatečně bohaté zdrojové lokality (na kterých by nebyli současně jasoni), Nejspíše ani jeden tisíc rostlin by nebylo možné opatřit z místních zdrojů. Poblíž města Jeseník je největší populace dymnivek ve Ztraceném údolí (za Lesní Čtvrtí), jinak pouze

ostrůvky čítající desítky jedinců. Dále jsou populace v údolí Vidnavky u Tomíkovíc, ale tisíce rostlin tam rozhodně nejsou. Po snaze o tuto rešerši výskytu lokalit s početnými dymnivkami ale též současně bez jasoňů nám prakticky žádné lokality nezbyly. Pro srovnání, najít v Poodří nebo na Těšínsku bohaté populace *Corydalis cava* (či též *C. solida*) by problémem nebyl. Úvahy o přenosu rostlin nebo i semen z Litovelského Pomoraví jsme kvůli tamnímu výskytu jasoňů zavrhnuli. V NPR Děvín na Pálavě jsou sice milióny dymnivek nízkých (*Cotyledalis pumila*), ale z botanického hlediska tento vzdálený přenos není vhodný. K diskusi pro zdroj semen dymnivek by bylo možné uvažovat vytipované plochy v Litovelském Pomoraví. Předpokládáme, že pracovníci AOPK ČR by dokázali vytipovat lokality bez registrace jasoňů, ale přitom s reprodukčně soběstačnými dymnivkami. Velké populace dymnivek dutých jsou například v oblasti obce Lučenice (katastr obce Chroboly) na Prachaticku (informace dle databáze NDOP AOPK ČR).

17. Pro odběry obou druhů dymnivek byla Ing. D. Hlisenkovským vytipována oblast Osoblažského výběžku (lokality Dívčí Hrad, Dolní Povelice, Bohušov, Fulštejn, Hlinka, Pitárné, Slezské Pavlovice - viz Pladias, NDOP AOPK ČR), kde jsou v posledních desetiletích evidovány relativně početnější populace minimálně stovek až tisíců jedinců obou druhů. Odebírána nechť je maximálně desetina rostlin z populace

18. Druhá větší oblast a dokonce s výskytem dymnivky bobovité a současně bez výskytu jasoňů dymnivkových je v povodí Svratky. Tato populace by měla být využita, pokud nebude zajištěno alespoň 10 000 rostlin dymnivky bobovité z Osoblažska.

19. Prakticky jsou možné dva způsoby odběru sazenic dymnivek:

1. Po konzultaci s Ing. D. Čípem považujeme za nejlepší postup místo výskytu rostlin vyznačit v terénu kolíky nebo kroužky nařezanými z plastových trubek a v době žloutnutí či uschnutí jejich listů je přesadit i s dostatečným kořenovým balem. Tento postup bude zaručovat, že co největší množství asimilátů bude převedeno do podzemních zásobních orgánů rostlin. Semena by byla sbírána předtím při jiné návštěvě anebo vůbec.

2. Alternativně by mohla být vždy v plodu (v květnu až červnu) nejdříve sesbírána semena z rostlin a následně pak ve stejný den vyjmuty rostliny samotné.

20. Přesazované rostliny by měly být v co nejkratší době rovnoměrně vysázeny a semena vyseta na připravenou rozhrnutou humidní vrstvu půdy, a to v době mimo období vysokých teplot či nadcházejících prudkých dešťů. Na tuto plochu se již nebude moct vjíždět. Výsev je však třeba provést co nejdříve po sběru zralých semen.

21. Vysazeno bude 10 000 rostlin dymnivek bobovitých a 3 000 dymnivek dutých, což může po započtení ztrát (uhynutí rostlin po přesazení) odpovídat 2000 životaschopných/užitných trsů rostlin v následujícím roce. Bude zajištěna dostatečná zálivka během suchých období zejména po přesazení a v následujícím roce.

22. Ve vytipovaných oblastech bude sesbíráno alespoň 20 000 semen dymnivky bobovité a 2 000 semen dymnivky duté.

23. Provedení výsadby a výsevu dymnivek bobovitých (stávající/bývalý zdroj obživy místní populace) a též dymnivek dutých (ve Velkém Vrbně se též vyskytují byť v menší míře), předpokládáme opakovaně a to s takovou péčí, aby se obnovil porost dymnivek bobovitých v údolí. Výsev bude prováděn co nejdříve po sběru semen do míst, která budou po vzrůstu vysazovaných stromů v budoucnu v polostínu. Po vzklíčení prvně vysetých dymnivek, resp. též po výsadbě rostlin, budou veškeré budoucí zásahy na těchto plochách podléhat řízení o výjimce dle § 56 ZOPK. Plochy budou považovány za plochy výskytu vývojových stadií jasoně dymnivkového (vajíčka přichycená na vegetaci a suché listí, housenky vyhřívající

se na listech a naopak hledající v nich úkryt). Dosevy v dalších letech tedy budou prováděny takovým způsobem, aby nedošlo k jejich poškození (ručně), a proto je již výše uvedeno jejich označení kolíky ještě při výsadbě. Plocha výsadby a výsevu bude kopírovat plochy původního výskytu na osluněných svazích a v horní polovině údolí, viz Obrázek 1. S výhodou je možné osázet dymnivkami větší plochu svahů na parc. 507/3 a 506 v k.ú. Velké Vrbno než jak jsme zakreslili dle původní vegetace.

24. V témže roce, kdy budou poprvé vysazovány dymnivky, bude provedena výsadba místně geneticky původních listnatých dřevin. Cílem opatření bude zajistit obnovu ekotonu tak, aby nezarůstal konkurenčně silnějšími bylinami a zajistil i přirozený opad listů, které jsou vyhledávány pro kladení vajíček, úkryt housenek, jako zdroj organických látek.

25. Stavebník vypracuje projekt revitalizace a předloží jej ke schválení stavebnímu úřadu. Následně bude projekt realizovat ČIŽP, neboť řízení a celý navazující proces jsou vedeny ČIŽP dle zákona 167/2008 Sb., a stavebník již v minulosti vědomě ignoroval uvalené zakazy a vědomě poškodil chráněné části přírody svým chováním.

26. Minimální početnost populace jasoně dymnivkového je 100 dospělců, z toho tedy asi bude 30 samic. Uvádí se, že jedna samice naklade asi 200 vajíček, po jednom až čtyřech kusech. Na jednu housenku je třeba uvažovat 3 až 5 rostlin a aby housenky nesežraly všechny dymnivky, je třeba uvažovat na jednu housenku asi 10 dymnivek. S úvahou úmrtnosti housenek lze snad uvažovat trochu nižší poměr, a to potřebu asi 5 rostlin na jednu čerstvě vylíhnutou housenku, počítáme tedy $60 \text{ samic} * 200 \text{ vajíček} * 5 \text{ dymnivek} = 60\,000$ kusů rostlin dymnivek. Navrhovaná výsadba asi 10 tisíc dymnivek bobovitých a 3 tisíc dymnivek dutých je tedy velmi malá populace, která nebude mít dostatečnou úživnost a bude vyžadovat péči, aby se dále rozšířila z nových semen přímo na lokalitě. Návrh proto počítá s opakovaným výsevem dymnivek, zejména bobovitých, které je obtížné v terénu nalézt a není dostatek informací o úspěšnosti jejich přesazování.

27. Cílovým stavem pro ukončení nápravných opatření je stabilizovaná populace 200 dospělců jasoňů dymnivkových ve Velkém Vrbně. Nelze přijmout obnovu populace na hranici lokálního vymření. Z uvažovaného počtu 200 dospělců bude potvrzeno alespoň 60 samic po 5 sezón a potvrzena stabilizovaná populace dymnivek bobovitých. Monitoring lokality s každoročním vyhodnocováním početnosti populace jasoňů i dymnivek bude probíhat dalších 5 let. V případě potřeby bude provedena další dosadba, výsev případně jiná opatření pro podporu biotopu jasoně dymnivkového, včetně opakovaného přenosu dospělců z chovných lokalit.

III.

Navrhujeme nezbytná opatření ve prospěch druhu jasoň dymnivkový na zdrojových lokalitách

Rámcově uvádíme lokality, které vyžadují nezbytnou péči před vlastním odběrem dospělců jasoňů dymnivkových. Ochrana lokalit a provádění činností budou zajištěny smluvně a současně bude projednána smluvní ochrana lokalit dle ZOPK, případně dle jiného zákona.

1. Bude zajištěna dostatečná produkční kapacita chovu jasoňů dymnivkových na níže uvedených geograficky oddělených lokalitách, ze kterých budou po nezbytné přípravě (po dostatečné, byť nejspíš ještě jen částečné) obnově biotopu ve Velkém Vrbně přenášeni jedinci jasoňů do Velkého Vrbna za účelem obnovy stabilní místní populace. Důraz bude kladen na obnovu genetické diverzity populace."...

Dále je navrhováno celkem 9 chovných lokalit.

2. Dojde k odlesnění smrkových porostů v blízkosti míst s výskytem dymnivek ve Velkém Vrbně tam, kde by se mohla vyskytovat vývojová stadia jasoňů již nyní, ale kvůli zástínu se jim vývoj nedaří zdárně dokončit. Toto opatření pomůže do doby obnovení biotopu na původní ploše snad přežít nějakým zbylým jedincům z téměř vyhubené populace jasoně dymnivkového. Kácení a odklizení dřevní hmoty včetně větví bude provedeno v šíři minimálně 30 m od původních řad javorů, pod kterými se mohou a patrně i místy vyskytují dymnivky.

3. Bude zajištěno hospodaření podporující rozvoj jasoňů dymnivkových na plochách uvedených v bodě 5 níže, včetně pravidelných prořezávek vysazených porostů ale i náletů každé 4 roky. Dále bude zajištěna pásová seč na přilehlých lučních porostech do vzdálenosti 200 m od míst s výskytem dymnivek nebo dokonce samotných jasoňů.

4. Veškeré obnovené plochy biotopu a současné plochy biotopu budou navrženy k vyhlášení za přírodní památku a současně navrženy k vyhlášení za Evropsky významnou lokalitu. Jako předmět ochrany v případě Velkého Vrbna bude uveden minimálně jasoň dymnivkový a jeho biotop, střevlík hrbolatý, vratička heřmánkolistá, vratička měsíční, vemeník dvoulistý, prstnatec májový, pětiprstka žežulník, vstavač mužský, oměj pestrý, majkovití brouci, chřástal polní, skřivan luční a křepelka polní. Na zdrojových dalších lokalitách budou obdobně jako cílové druhy ochrany uvedeni přinejmenším jasoni dymnivkovi a jejich biotop. Obnova území bude využita pro osvětové a výzkumné účely⁶.

5. Vzhledem k tomu, že lokalita byla záměrně zničena v minulých letech tak je velmi pravděpodobné, že bude i nadále ničena v souvislosti ještě nedokončenou výstavbou nádrže a zejména ještě s rozsáhlými, navazujícími stavebními záměry ve Velkém Vrbně. Odstranění ekologické újmy by mohlo být zmařeno následnou činností po dokončení nápravných opatření. Navíc po předchozích zkušenostech z průběhu činnosti lze předvídat, že by mohlo dojít k další, nepovolené činnosti vzdor jakýmkoli právním zárukám.

1. Navrhujeme, aby v rámci omezení činnosti bylo nařízeno hospodaření ve prospěch druhů dymnivka bobovitá a jasoň dymnivkový (vhodná seč květnatých luk, prořezávky/odlesnění, výsev dymnivky bobovité) na těchto pozemcích (vlastník JUDr. Míka Dalimil, LL.M.): 229/4, 490/1, 502/2, 502/3, 503/1, 503/3, 505, 526/2, 526/3, 526/4, 526/17, 528/3, 540/1, 540/2, 541, 543/2, 570/5, 570/6, 571/1, 579/3, 587/4, 587/5, 61 9/3, 1101, 1102, 11 04/1, 11 05/1, 11 06/3, 11 09/3 v k.ú. Velké Vrbno.

2. Bude smluvně zajištěno řádné hospodaření ve prospěch jasoně dymnivkového na pozemcích (vhodná seč květnatých luk, prořezávky/odlesnění, výsev dymnivky bobovité) s vlastníky

1. Míka Miloslav: st. p. 157, 196/1, 1967/11, 204/3, 518/1, 53611, 545/i 545/2 v k.ú. Velké Vrbno.

2. Lesy ČR, s. p., v k.ú. Velké Vrbno: 229/1, 410/1, 412/1, 444, 459, 460/1, 460/2, 490/3, 490/4, 491, 506, 507/1, 507/2, 507/3, 509/3, 518/3, 520, 522/1, 522/2, 523, 543/1, 566, 567, 568, 569, 570/2, 570/4, 571 /2, 579/2, 587/2, 1100/1, 1106/2

3. města Staré Město v k.ú. Velké Vrbno: 1099

IV.

Navrhujeme opatření ve prospěch druhu střevlík hrbolatý

28. V obnoveném podmáčeném lučním biotopu budou vytvořeny mělké tůně a louže, ve kterých bude obnoven porost devětsilu bílého na ploše 500 m². K přesazení lze využít

populace z biotopů podél říčky Krupé avšak jen po vyloučení, že nebude zasaženo do míst se současným výskytem dymnivek, omějů nebo jedinců dalších ZCHD. Alternativně bude prováděn výsev z místního osiva získaného na Staroměstsku.

29. Potok bude veden v původní trase. V případě nedostatku vody v potoce bude voda doplňována stavebníkem ze stávající nádrže na zasněžování vedle chaty Paprsek, a to hadicí volně uloženou na terén a pouze v období, kdy bude třeba vodu doplňovat. Metodika je uvedena v bodě 11 výše.

30. Bude zajištěno měření průtoku v obnoveném potoce a objem vody bude doplňován tak, aby měsíční průtoky byly shodné s dřívějšími objemy, uvedenými ve správním řízení o dodatečném povolení MVN Velké Vrbno.

V.

Navrhujeme opatření ve prospěch druhů vranka obecná a mihule potoční Opakovaným odtokem do hněda zabarvené vody způsobené odplavováním horniny z obnažené plochy 2,5 ha došlo k negativnímu ovlivnění špatně plavoucích vranek a zanášení jejich dýchacích orgánů. Domníváme se, že podmínky rozhodnutí ze dne 26. 10. 2021 nebyly dodrženy. Od roku 2019 jsme si nikdy nevšimli, že by na stavbě byla nějaká sedimentační jímka. Dle NDOP AOPK ČR se mihule vyskytují pod soutokem Moravy s Brannou a pod Hanušovicemi, z ostatních míst nejsou k dispozici údaje o jejich rozšíření. V rámci příprav pro realizaci níže navržených opatření bude vyžadovat pečlivý biologický průzkum, aby nedošlo ke zničení zejména konkrétních jedinců ZCHD a současně dojde k vytipování konkrétních míst k úpravám.

1. Navrhujeme provedení deseti bočních výhonů na toku Krupé s různou hloubkou, kde se ryby i mihule budou moci ukrývat např. v době nižších vodních stavů v letních měsících. V úseku pod Starým Městem v úseku od ČOV na pozici GPS 50.1555103N, 16.9442433E až po silniční most silnice č. 441 na pozici GPS 50.1336142N, 16.954'1503E, případně dalších např. deseti výhonů až po soutok s bezejmenným přítokem na pozici GPS 50.1275067N, 16.9482814E.

2. Dalším nápravným opatřením by mohlo Hanušovicích na pozici GPS 50.0882444N, být vybudování rybiho přechodu u lomu v 16.9202283E.

3. Třetím opatřením, které by přispělo k rozšíření nabídky biotopů oběma druhům, by bylo obnovení původního koryta Moravy mezi fotbalovým hřištěm a vysokým svahem v Hanušovicích, viz Obrázek 8.

VI.

Navrhujeme zajištění důkazů výskytu vratiček heřmánkolistých v místech, která jsme zaevidovali do NDOP a jsou nyní zasypána výsypkami. Při odstraňování výsypek na parc. 526/17, 526/2 a 528/3 bude přítomen inspektor(ka) CIZP v dostatečném předstihu, než dojde k ručnímu odklizení zbývající vrstvy o výšce alespoň 10 cm (viz část návrhu II.4 výše). Následně bude po obnažení původního drnu provedeno vzorkování v místech evidovaného výskytu vratiček. Bude odebrán dostatečně velký vzorek půdního materiálu pro mikroskopickou a molekulárně-biologickou analýzu (po analýze dostupné literatury a vyhodnocení zamýšleného postupu a detailního postupu zamýšlených prací). Obdobně bude odebrán vzorek půdy, která byla dle naší fotografické dokumentace rozjezděna stavební technikou ještě před zasypáním a obdobně, po extrakci DNA z dostatečně velkého objemu půdy a z dostatečně husté sítě odběrových míst bude prověřena přítomnost genetické informace vratiček heřmánkolistých.

Způsobů izolace DNA z půdy je velké množství, v závislosti na množství vzorku. Uvádíme spíše jen pro příklad několik komerčně dostupných souprav od českých distributorů. Doporučuje pečlivější recenzi dostupných publikovaných postupů ve snaze zajistit možnost izolace DNA z větších objemů půdy.

Kit pro izolaci DNA z až 1 g půdy:

<https://www.elisabeth.cz/produkt-bead-miII-soil-dna-purification-midi.html>

Kit na bázi kyseliny močové ale pro izolaci z malého objemu půdy do 0,2 g půdy:

<https://www.elisabeth.cz/produkt-eIigene-soil-dna-isoIation-kit.html>

<https://www.elisabeth.cz/cmsapi.php?module=web&chunk=api&method=downloadDocument&product=3279&document=M75&lang=cs>

Pro PČR detekci lze využít genů nebo ještě lépe intronů dostupné v databázi NCBI:

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/nucore/?term=Botrychium+matricariifoIium>

Amplifikované úseky DNA ze získaných vzorků a z kontrolních stanovišť a kontrolních jedinců by měly naklonovány do pomocného bakteriálního vektoru a z alespoň deseti bakteriálních mono-kolonií získaných po transfekci vektorovým plazmidem by měla být zpětně izolována DNA tohoto vektoru a v něm vložené sekvence sekvenovány pomocí Sanger dideoxy sekvenovací metody. Porovnáním získané sekvence se sekvencemi získanými z vratiček heřmánkolistých a měsíčních ve Velkém Vrbně či okolí lze potvrdit identifikaci.

VII.

Navrhujeme zajištění důkazů výskytu dymnivek bobovitých, vemeníku dvoulistého, lilie cibulkonosné

Z informací, které jsme dosud obdrželi, se domníváme, že dosud nebyly ve vhodném období prozkoumány plochy staveniště z pohledu výskytu dymnivek, ale i výskyt vemeníků dvoulistých byl zjevně zahájen až opožděně v době, kdy začaly zarůstat do vegetace a kdy se z porostů začaly záhadně ztrácet.

VIII.

Navrhujeme zajistit právní ochranu lokality dle ZOPK v rozsahu našeho dřívějšího návrhu na vyhlášení MZCHÚ

Dne 28. 11. 2020 jsme zaslali Krajskému úřadu Olomouckého kraje a ředitelství AOPK ČR návrh na vyhlášení maloplošných chráněných území v kategorii Přírodní památka. Jedna z ploch zahrnovala plochy s výskytem jasoně dymnivkového a vratičky heřmánkolisté ve Velkém Vrbně (viz „Luční společenstva a podmáčené louky ve Velkém Vrbně - pod Paprskem“ na straně 16 onoho návrhu). Navrhujeme využití § 39 ZOPK do doby, než bude lokalita případně prohlášena za evropsky významnou lokalitu nebo národní přírodní památku.“

Následoval Obrázek 8 s příslušným komentářem.

Konečně OSČ zaslal ČIŽP přípis datovaný dnem 25. 11. 2021 „Věc: Návrhy předběžných opatření v rámci řízení o odstranění ekologické újmy ve Velkém Vrbně (MVN Velké Vrbno) vedeného dle zák. č. 167/2008 Sb., pod sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021“, z něhož citujeme:

„Oceňujeme snahu ČIŽP zajistit vyjádření znalce, viz. Usnesení č.j. ČIŽP/48/2021/5327 ze dne 26. 10. 2021, s termínem vyhotovení 30. 11. 2021. Z vašeho sdělení ze dne 24. 11. 2021, č.j. ČIŽP/48/2021/6053, sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021 jsme vyrozuměli, že Ministerstvo životního prostředí vyhovělo znalci, a termín vypracování odpovědí na položené otázky je 31. 8. 2022. Domníváme se však, že ČIŽP musí jednat mnohem dříve.

Dle § 61 zákona 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, připomínáme své návrhy uvedené v našem dopisu ze dne 29. 10. 2021 v rozsahu celého textu, na základě vydaného předběžného opatření. Tyto naše návrhy jsou samozřejmě k dispozici k posouzení znalcem navrženého MŽP. V kontextu Vašeho Usnesení odeslaného o tři dny dříve na adresu znalce, než jsme my zaslali své návrhy řešení situace na Vaši adresu, doplňujeme své tehdejší návrhy o následující:

1. Navrhujeme odstranění vytěžené horniny během podzimu a zimy 2021/2022 tak, aby ze zasypaných květnatých trávníků mohly na jaře vyrůst dymnivky bobovité, nektarodárné rostliny a aby se začal obnovovat původní biotop jasoňů, střevlíka hrbolatého a chřástala polního, Zatížení vytěženou horninou snižuje možnost přirozené regenerace plochy. Je zcela nepřijatelné, aby ČIŽP vyčkávala s řešením vzniklé situace až do období, kdy obdrží vyjádření znalce, viz Váš dopis ze dne 24. 11. 2021, č.j. ČIŽP/48/2021/6053, sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021. ČIŽP zde šetří již od roku 2019 a lokalitu velmi dobře zná.

2. Navrhujeme, aby ČIŽP vydala v rámci předběžného opatření nařízení o kácení jehličnatých lesních porostů v těsné blízkosti nádrže a severně i jižně od chaty Olšanka (viz výčet parcel v našem dopise, i s výskytem jasoňům aktuálně nepřístupných několika desítek jedinců dymnivek). Kácení by mělo proběhnout tak, aby nedošlo k poškození povrchů s výskytem dymnivek při těžbě, odklizení biomasy. Větve musí být odklizeny zcela mimo tyto plochy, např. odtaženy do stávajícího smrkového porostu.

3. Navrhujeme, aby si ČIŽP vyžádala od znalce stanovisko na základě zhodnocení stávajících informací do 10. 12. 2021 a to v jakkoli neúplném rozsahu dle úvahy znalce. Znalec může zohlednit námi shrnuté důkazy v dopise ze dne 29. 10. 2021.

4. Navrhujeme, aby byly vyžádány znalcem na jaře 2022 získané nové/průběžné údaje o nálezech ZCHD a jejích biotopů a aby bylo ČIŽP doručeno průběžné zhodnocení situace již do 20. 5. 2022 a aby ČIŽP konala průběžně.

5. Proti provedení dalších průzkumů dle návrhu znalce a předložení aktualizovaného posudku do 31. 8. 2022 nic nenamítáme, pokud bude zajištěn náhradní biotop pro vývoj přeživších jedinců jasoně dymnivkového před červnem 2022. Náš návrh počítal s tím, že líhnoucí se dospělci jasoňů dymnivkových v červnu 2022 budou moci nalézt obnovené stanoviště v místech původního biotopu, s kvěnatou loukou v těsné blízkosti míst líhnutí a kladení vajíček, a zpřístupněné dymnivky v odlesněných plochách.

Žádáme o sdělení, jak bylo s naším návrhem naloženo. Zákonná lhůta dle § 61 odst. 2 zák. 114/1992 Sb., je 10 dnů."

V přípisu datovaném dnem 25. 11. 2021 „Věc: Návrhy předběžných opatření v rámci řízení o odstranění ekologické újmy ve Velkém Vrbně (MVN Velké Vrbno) vedeného dle zák. č. 167/2008 Sb., pod sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021“, OSČ uvedl:

„Oceňujeme snahu ČIŽP zajistit vyjádření znalce, viz. Usnesení č.j. ČIŽP/48/2021/5327 ze dne 26. 10. 2021, s termínem vyhotovení 30. 11. 2021. Z vašeho sdělení ze dne 24. 11. 2021, č.j. ČIŽP/48/2021/6053, sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021 jsme vyrozuměli, že

Ministerstvo životního prostředí vyhovělo znalci, a termín vypracování odpovědí na položené otázky je 31. 8. 2022. Domníváme se však, že ČIŽP musí jednat mnohem dříve.

Dle § 61 zákona 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, připomínáme své návrhy uvedené v našem dopisu ze dne 29. 10. 2021 v rozsahu celého textu, na základě vydaného předběžného opatření. Tyto naše návrhy jsou samozřejmě k dispozici k posouzení znalcem navrženého MŽP. V kontextu Vašeho Usnesení odeslaného o tři dny dříve na adresu znalce, než jsme my zaslali své návrhy řešení situace na Vaši adresu, doplňujeme své tehdejší návrhy o následující:

1. Navrhujeme odstranění vytěžené horniny během podzimu a zimy 2021/2022 tak, aby ze zasypaných květnatých travníků mohly na jaře vyrůst dymnivky bobovité, nektarodárné rostliny a aby se začal obnovovat původní biotop jasoňů, střevlíka hrbolatého a chřástala polního, Zatížení vytěženou horninou snižuje možnost přirozené regenerace plochy. Je zcela nepřijatelné, aby ČIŽP vyčkávala s řešením vzniklé situace až do období, kdy obdrží vyjádření znalce, viz Váš dopis ze dne 24. 11. 2021, č.j. CIZP/48/2021/6053, sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021. ČIŽP zde šetří již od roku 2019 a lokalitu velmi dobře zná.

2. Navrhujeme, aby ČIŽP vydala v rámci předběžného opatření nařízení o kácení jehličnatých lesních porostů v těsné blízkosti nádrže a severně i jižně od chaty Olšanka (viz výčet parcel v našem dopise, i s výskytem jasoňům aktuálně nepřístupných několika desítek jedinců dymnivek). Kácení by mělo proběhnout tak, aby nedošlo k poškození povrchů s výskytem dymnivek při těžbě, odklizení biomasy. Větve musí být odklizeny zcela mimo tyto plochy, např. odtaženy do stávajícího smrkového porostu.

3. Navrhujeme, aby si ČIŽP vyžádala od znalce stanovisko na základě zhodnocení stávajících informací do 10. 12. 2021 a to v jakkoli neúplném rozsahu dle úvahy znalce. Znalec může zohlednit námi shrnuté důkazy v dopise ze dne 29. 10. 2021.

4. Navrhujeme, aby byly vyžádány znalcem na jaře 2022 získané nové/průběžné údaje o nálezech ZCHD a jejích biotopů a aby bylo ČIŽP doručeno průběžné zhodnocení situace již do 20. 5. 2022 a aby ČIŽP konala průběžně.

5. Proti provedení dalších průzkumů dle návrhu znalce a předložení aktualizovaného posudku do 31. 8. 2022 nic nenamítáme, pokud bude zajištěn náhradní biotop pro vývoj přeživších jedinců jasoně dymnivkového před červnem 2022. Náš návrh počítal s tím, že líhnoucí se dospělci jasoňů dymnivkových v červnu 2022 budou moci nalézt obnovené stanoviště v místech původního biotopu, s květnatou loukou v těsné blízkosti míst líhnutí a kladení vajíček, a zpřístupněné dymnivky v odlesněných plochách.

Žádáme o sdělení, jak bylo s naším návrhem naloženo. Zákonná lhůta dle § 61 odst. 2 zák. 114/1992 Sb., je 10 dnů."

Úvodem posouzení předmětné věci ministerstvo nejprve uvádí znění ust. §§ 6 a 7 ZoEkÚ:

„§ 6 Preventivní opatření

(1) V případě bezprostředně hrozící ekologické újmy provozovatel neprodleně provede nezbytná preventivní opatření.

(2) Provozovatel neprodleně sdělí příslušnému orgánu uvedenému v § 16 (dále jen „příslušný orgán“) informace o všech důležitých okolnostech bezprostřední hrozby ekologické újmy a o provedených preventivních opatřeních. Pokud provedené preventivní opatření bezprostřední hrozbu ekologické újmy neodstraní, oznámí provozovatel tuto skutečnost příslušnému orgánu.

(3) Příslušný orgán může kdykoliv požádat provozovatele o informace o bezprostřední hrozbě ekologické újmy nebo o okolnostech nasvědčujících takové hrozbě a provozovatel je povinen bez zbytečného odkladu tyto informace poskytnout.

(4) Hrozí-li bezprostředně ekologická újma, může příslušný orgán i před zahájením řízení vyzvat provozovatele, aby ve stanovené lhůtě provedl preventivní opatření, a dát mu pokyny pro jejich provádění. Příslušný orgán může v řízení provozovateli uložit rozhodnutím provedení preventivních opatření, stanovit jejich podmínky a určit lhůtu k jejich provedení.

(5) Příslušný orgán zajistí bez zbytečného odkladu provedení nezbytných preventivních opatření sám, pokud je bezodkladně nebo ve stanovené lhůtě neprovede provozovatel, nebo není-li provozovatel znám.

§ 7 Nápravná opatření

(1) V případě vzniku nebo zjištění ekologické újmy je provozovatel povinen neprodleně provést veškerá proveditelná nápravná opatření k okamžité kontrole, omezení, odstranění nebo jinému zvládnutí znečišťujících látek nebo jiných škodlivých faktorů, jejichž cílem je omezit ekologickou újmu a nepříznivé účinky na lidské zdraví nebo předejít dalšímu rozšiřování ekologické újmy, nepříznivým účinkům na lidské zdraví nebo dalšímu zhoršení funkcí přírodních zdrojů.

(2) Provozovatel je povinen neprodleně sdělit příslušnému orgánu informace o všech důležitých okolnostech vzniku ekologické újmy nebo o okolnostech nasvědčujících jejímu vzniku a o provedených nápravných opatřeních. Příslušný orgán může kdykoliv požádat provozovatele o informace o ekologické újmě, k níž došlo, a o provedených nápravných opatřeních; provozovatel je povinen sdělit tyto informace bez zbytečného odkladu.

(3) Provozovatel je dále povinen vypracovat bez zbytečného odkladu návrh nápravných opatření v souladu s přílohou č. 4 k tomuto zákonu a předložit ho příslušnému orgánu ke schválení. Příslušný orgán může navržená nápravná opatření schválit nebo může provozovateli uložit jejich doplnění nebo změny.

(4) Příslušný orgán může i před zahájením řízení vyzvat provozovatele, aby ve stanovené lhůtě provedl nezbytná nápravná opatření a udělit mu pokyny, kterými se má řídit při jejich provádění. Příslušný orgán může v řízení uložit provozovateli rozhodnutím provedení nápravných opatření, stanovit jejich podmínky a určit lhůtu k jejich provedení.

(5) Pokud provedené nápravné opatření nevede k nápravě ekologické újmy, je provozovatel povinen neprodleně oznámit příslušnému orgánu informace o všech důležitých okolnostech případu.

(6) Příslušný orgán bez zbytečného odkladu zajistí provedení nezbytných nápravných opatření sám, pokud tak bezodkladně neučiní provozovatel, nebo není-li provozovatel znám.

(7) Došlo-li k více případům ekologické újmy takovým způsobem, že příslušný orgán nemůže zajistit, aby všechna potřebná nápravná opatření byla přijata současně, může určit pořadí prováděných nápravných opatření. Příslušný orgán přitom bere v úvahu zejména povahu, rozsah a závažnost jednotlivých případů ekologické újmy, rizika pro lidské zdraví a možnost přirozené nápravy."

Je třeba si uvědomit, že ČIŽP nepožadovala po OSČ jakékoliv doplnění či upřesnění Žádosti datované dnem 11. 5. 2021, když následně (tedy bez jakýchkoliv výhrad) oznámila pod č.j. ČIŽP/48/2021/3915 ze dne 21. 7. 2021 zahájení správního řízení v této věci, tedy de

iure uznala tuto v právním slova smyslu za bezvadnou. S ohledem na již zahájené a vedené řízení pod sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021 pak měla být obě shora citovaná podání nejprve vyhodnocena podle § 37 odst. 1 správního řádu. Pokud si ČIŽP nebyla zcela jista jejich povahou, měla požadovat od OSČ v tomto směru potřebná upřesnění. Zároveň nebylo možno vyloučit, že v daném případě se jedná o doplnění již uplatněné Žádosti. V takovém případě bylo třeba rovněž zohlednit znění ust. § 45 odst. 4 správního řádu (nepřípustnost rozšiřování žádosti). Již zahájené řízení o Žádosti ve smyslu § 64 správního řádu bylo také možno z různých důvodů přerušit. To se však nestalo.

K tomu ministerstvo konstatuje, že již z názvu obou citovaných podání OSČ vyplývá, že v této souvislosti podané návrhy primárně směřují do řízení dle ZoEkÚ vedeného pod sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021, byť zahrnují i odkazy na ust. § 61 správního řádu popř. § 66 ZOPK. Tyto mj. představují návrhy preventivních nebo nápravných opatření ve smyslu § 8 ZoEkÚ, který je pro danou situaci také zákonem speciálním. ČIŽP tedy obě podání prvoplánově nesprávně vyhodnotila jako žádost o nařízení předběžných opatření ve smyslu § 61 odst. 2 správního řádu, které se v případě již zahájeného řízení dle ZoEkÚ (*lex specialis*) však neuplatní, protože tento právní předpis sám upravuje postupy k uplatnění preventivních či nápravných opatření (viz např. § 6 a 7 ZoEkÚ).

Dne 5. 12. 2021, tedy v době ještě před vydáním odvoláním napadeného rozhodnutí, byl na ČIŽP s odkazem na sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021 doručen přípis OSČ nazvaný „Věc: Doplnění návrhu na vydání předběžného opatření a návrh na doplnění podkladů do spisu“ (dále jen „Doplnění“), včetně příložených 8 fotografií ze dne 21. 11. 2021. Byť je v jeho úvodu zmiňováno ust. § 61 správního řádu a ČIŽP také deklarováno (viz položku spisu 22, sdělení č.j. ČIŽP/48/2021/6678 ze dne 15. 12. 2021), že se s tímto podáním vypořádala v rozhodnutí o zamítnutí předběžného opatření č.j. ČIŽP/48/2021/6436 ze dne 6. 12. 2021, nelze s ohledem na shora odkazované i jeho obsah ani zde vyloučit, že tento rovněž směřoval do probíhajícího řízení podle ZoEkÚ.

V uvedených směrech však měla ministerstvem naznačenou diferenciaci i posouzení relevantnosti všech „doplnění“ OSČ provést již na prvním stupni ČIŽP. Především v důsledku nesprávné interpretace práva a nedodržení shora uvedených zákonem předvídaných postupů proto vznikly nejasnosti, které také vyústily v nesprávné posouzení dané věci. V konečném důsledku ČIŽP v rámci předmětného řízení sp.zn. ZN/ČIŽP/48/1148/2021 nadbytečně i nepříslušně vydala podle § 61 odst. 2 správního řádu rozhodnutí o zamítnutí „žádostí o návrhu předběžných opatření“ ze dne 29. 10. 2021 a 26. 11. 2021, ačkoliv měla tato podání v nezbytném rozsahu spíše řešit a zohledňovat ve vztahu ke speciálnímu právnímu předpisu - ZoEkÚ. Ministerstvu tedy nezbylo nic jiného, než odvoláním napadené rozhodnutí jako nesprávné bez dalšího zrušit.

S ohledem na stále pokračující řízení o Žádosti ministerstvo upozorňuje ČIŽP na nutnost vypořádání všech shora uvedených nejasností i návrhů (doplnění) OSČ v rámci tohoto meritorního řízení výhradně pohledem ZoEkÚ. Zároveň v částech týkajících se ostatních složek životního prostředí (voda, popř. půda) je rovněž žádoucí Žádost, včetně všech jejích relevantní doplnění, postoupit (předat) k tomu příslušným orgánům státní správy, resp. věc v rámci své organizační struktury popř. dořešit ve společném vícesložkovém či samostatných řízeních (viz § 8 odst. 5 ZoEkÚ). V této souvislosti je třeba způsobem odpovídajícím ust. § 3 ve vazbě na § 2 správního řádu zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a ve smyslu ZoEkÚ jednoznačně identifikovat osobu povinnou – provozovatele, k čemuž je samozřejmě rovněž třeba podat odpovídající správní úvahu.

Ministerstvo na základě shora uvedeného a výhradně na podkladě posouzení předloženého prvostupňového správního spisu, který nebyl odvolacím orgánem jakkoliv doplňován, proto s ohledem na shora zjištěné vady rozhodnutí č.j. ČIŽP/48/2021/6436 ze dne 6. 12. 2021, dále na aktuální stav práva i judikatury uzavírá, že toto bylo vydáno nesprávně (nepříslušně) a tedy nezbylo nic jiného, než ho bez dalšího ve smyslu § 90 odst. 1 písm. a) správního řádu zrušit. Ministerstvo se proto už dopodrobna nezabývalo všemi odvolacími námitky OSČ a návrhy učiněnými v celém průběhu řízení. S uvedeným byla a je nicméně povinna se v dalším průběhu projednání meritorní věci vypořádat ČIŽP.

Vzhledem k výše uvedenému rozhodl odvolací orgán tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 správního řádu nelze odvolat.

Ing. Radek Pallós
ředitel odboru výkonu státní správy VIII
podepsáno elektronicky

Rozdělovník:

Obdrží do datové schránky:

1. Za Okrašlovací spolek čelákovický, náměstí 5. května 2055, 250 88 Čelákovice:
RNDr. Martin Mokrejš, Ph.D [REDACTED]
2. **Město Staré Město, nám. Osvobození 166, 788 32 Staré Město**
3. Za vlastníka dotčených pozemků - JUDr. Mika Dalimil LL.M [REDACTED]
[REDACTED]:
Realitní servis J a L, s.r.o. se sídlem Hrabenov 279, 789 63 Ruda nad Moravou (IČ: 27845648)
4. Vlastník dotčených lesních pozemků:
Lesy České republiky, s.p., Přemyslova 1106/19, Nový Hradec Králové, 500 08 Hradec Králové
5. Za Horský areál Paprsek, s.r.o., se sídlem Kladská 171, 788 32 Staré Město, IČ: 08544191:
Příprava staveb – služby, s.r.o., Hrabenov 279, 789 63 Ruda nad Moravou, IČ: 04434439
6. **Česká inspekce životního prostředí, OI Olomouc, se sídlem Tovární 1059/41, 779 00 Olomouc**

Na vědomí po právní moci rozhodnutí:

Česká inspekce životního prostředí, OI Olomouc, se sídlem Tovární 1059/41, 779 00 Olomouc